

**16TH INTERNATIONAL CONFERENCE ON HUMAN RIGHTS
HUMAN RIGHTS BETWEEN NEEDS AND CAPABILITIES
OF THE STATE AND THE INTERNATIONAL COMMUNITY
DISCUSSIONS ON HUMAN RIGHTS PROVOKED BY
CONTEMPORARY MIGRATIONS**

**XVI MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA PRAW CZŁOWIEKA
PRAWA CZŁOWIEKA POMIĘDZY POTRZEBAMI A MOŻLIWOŚCIAMI
PAŃSTWA I SPOŁECZNOŚCI MIĘDZYNARODOWEJ
DYSKUSJE NAD PRAWAMI CZŁOWIEKA INSPIROWANE
WSPÓŁCZESNYMI MIGRACJAMI**

*Alcide De Gasperi University of Euroregional Economy in Józefów (Poland)
European Centre for Communication and Culture (Warsaw)
6th June 2016*

6 czerwca 2016 r. w Europejskim Centrum Komunikacji i Kultury w Warszawie odbyła się XVI Międzynarodowa Konferencja Praw Człowieka zorganizowana przez Wyższą Szkołę Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie: „Prawa człowieka pomiędzy potrzebami a możliwościami państwa i społeczności międzynarodowej. Dyskusje nad prawami człowieka inspirowane współczesnymi migracjami”. Współorganizatorem konferencji był Wydział Prawa Uniwersytetu w Walencji (Hiszpania), Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie.

Niniejsze wydarzenie posiada już swoją ugruntowaną pozycję naukową oraz tradycję wypracowaną w ciągu corocznych debat gromadzących już od 16 lat liczne grono specjalistów z zakresu prawa oraz nauk humanistycznych i społecznych z polskich i zagranicznych ośrodków naukowych. Początek

konferencji został uświetniony wręczeniem Medalu Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi prof. dr. hab. Stanisławowi Saganowi z Uniwersytetu Rzeszowskiego za wieloletnią naukową współpracę z Uczelnią Alcide De Gasperi.

Debatę, w ramach XVI Międzynarodowej Konferencji Praw Człowieka, otworzyła prof. dr hab. Magdalena Sitek – prorektor Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi, wprowadzając uczestników w specyfikę problematyki tegorocznej edycji niniejszej konferencji. Temat ogólny został bowiem uszczegółowiony poprzez odwołanie do priorytetowego problemu prawno-społeczno-etycznego współczesnej cywilizacji europejskiej, jakim są migracje ludnościowe. Napływ migrantów wzbudza wiele dyskusji motywowanych pytaniami o stabilność kulturową Europejczyków oraz ich bezpieczeństwo wewnętrzne. Nie mniej istotnym dylematem są możliwości finansowe i organizacyjne państw członkowskich Unii Europejskiej. Przyjęcie migrantów oznacza bowiem obowiązek umożliwienia im pracy, dostarczenia pożywienia oraz zapewnienia mieszkania. Migranci przecież, z racji swego człowieczeństwa, posiadają przyrodzone i niezbywalne prawo do życia, wolności oraz godnych warunków egzystencji. Tu jednak rodzi się zasadnicze pytanie o możliwości finansowe i organizacyjne zarówno państw członkowskich Unii Europejskiej, jak i zamieszkujących ich obszar obywateli. W jaki sposób państwa unijne mogą zagwarantować przyrodzone prawa tym, którzy zostali zmuszeni do opuszczenia swojej ojczyzny (gdyż ucieczka była jedyną szansą na przeżycie), „zderzają się” z barierą językową, na co dzień zaś doświadczają emocjonalnej niechęci i mentalnego oporu Europejczyków wobec Innych? Analiza owego problemu, z punktu widzenia porządku prawno-administracyjnego, była przez Panią Profesor kontynuowana w dalszej części konferencyjnych obrad w referacie *Respektowanie praw człowieka wobec migrantów*. Natomiast dr Tomasz Wrzosek, z Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi, zaprezentował raport z badań maturzystów powiatu otwockiego na temat ich stosunku do uchodźców, wskazując na możliwą odpowiedź młodego pokolenia na pytanie o szansę zaspokojenia potrzeb migrantów w kontekście ich praw. Maturzyści są bowiem zdominowani

przez negatywne myślenie na temat uchodźców. Wyznawane przez młodych ludzi poglądy mogą stanowić przeszkodę we wzajemnych relacjach i przyczyniać się do konfliktów opartych na nieporozumieniach płynących z braku pogłębionej wiedzy na temat mentalności i kultury migrantów.

Jednak „czy Europa może przetrwać bez emigrantów?”. To pytanie, postawione przez prof. dr hab. Teresę Gardocką (SWPS Uniwersytet Humanistyczno-Społeczny w Warszawie), inspiruje do kontynuowania pogłębionych analiz społecznego oblicza Europy XXI w. kształtowanego przez procesy migracyjne. Istotny jest namysł nad przyczynami owych wydarzeń. Priorytetowa jest perspektywa humanistyczna (prof. dr hab. Bronisław Sitek, SWPS Uniwersytet Humanistyczno-Społeczny w Warszawie). Fundamentalną funkcję pełnią uwarunkowania etyczne (prof. Michele Indelicato, Aldo Moro University of Bari, Italy; dr Salvatore Antonello Parente, Aldo University of Bari, Italy), religijne (prof. Jaime Bonet Navarro, University of Valencia) oraz pozapolityczne (prof. dr hab. Piotr Krajewski, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie). Zjawisko migracji, które na każdym etapie dziejów Europy posiadało swe specyficzne uwarunkowania, wymaga obecnie namysłu nad edukacją na rzecz tolerancji (dr Rosa Indelicato, Aldo Moro University of Bari, Italy). Fundamentem prawa stanowionego, kształtowanego w duchu solidarności, powinny być uniwersalne prawa ludzkie respektujące kulturową różnorodność (prof. Ferdinando Parente, Aldo Moro University of Bari, Italy).

Zagwarantowanie praw człowieka, przynależnych ludności migrującej, oznacza troskę o integralny rozwój osoby ludzkiej. Respektowanie praw człowieka umożliwia bowiem każdemu człowiekowi otrzymanie fundamentalnych dóbr służących zarówno do rozwoju fizycznego, jak i duchowego. Rozwój osobowy jest bowiem możliwy dzięki zaspokojeniu różnorodnych potrzeb duchowo-cieleśnych. Potrzeby te zaś to pragnienie uzyskania pewnego dobra, które przyczyni się do wzrostu i rozwoju sfery duchowej i fizycznej człowieka. I właśnie celem ustawodawczej działalności państwa jest zapewnienie wszystkim obywatelom dostępu do tych dóbr w ich trzech postaciach: rzeczy materialne (mieszkanie, pożywienie), duchowe (wykształcenie, praca, godność osobista) oraz zdrowie. Brak wymienionych dóbr nie tylko powoduje powstawanie nierówności społecznych, lecz także utrudnia, a nawet unie-

możliwia rozwój fizyczny człowieka. Zdobywanie owych dóbr jest zatem najpilniejszą potrzebą każdego człowieka. Dzięki tym dobrom człowiek staje się bardziej sobą. „W tym [zaś], żeby stać się bardziej sobą zawiera się zasadnicze dobro każdego bytu” (Karol Wojtyła, *Elementarz etyczny*).

Uzyskanie dóbr chroniących oraz udoskonalających naturę ludzką nie jest jednak możliwe bez pomocy państwa i społeczeństwa, ponieważ człowiek jest z natury bytem społecznym (Arystoteles). I właśnie refleksja nad dobrami chroniącymi naturę ludzką oraz sposobami zagwarantowania ich przez państwo i społeczeństwo to przedmiot konferencyjnej wymiany myśli (w językach angielskim, włoskim oraz polskim) w trakcie siedmiu sesji. Prof. Antonello Tarzia (LUM Jean Monnet University, Italia) sprecyzował sześć kryteriów transformacji prawa europejskiego, analizując problematykę finansów publicznych i praw imigrantów na przykładzie orzecznictwa włoskiego Trybunału Konstytucyjnego. Prof. dr hab. Stanisław Sagan oraz dr Tomasz Ciechanowski (Uniwersytet Rzeszowski) odnieśli się do wydarzeń w Szwajcarii, gdzie konstytucyjnie chciano zagwarantować dochód podstawowy dla każdego obywatela. Kazus ten skłania do poruszenia problemu relacji pomiędzy prawem do pracy a prawem do płacy. Prof. Stanisław Sagan wysunął zaś tezę o potrzebie zdefiniowania prawa w ogóle, które w niektórych przypadkach nie odpowiada już współczesnym warunkom społeczno-kulturowym. Przedmiotem refleksji była również walka z ubóstwem (dr Krystyna Palonka, mgr Chitrag Giriraj Vesuwała, Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi) oraz projekty „zdrowego miasta” zapewniającego zdrowie jego mieszkańcom. Przykład międzynarodowych modeli zdrowego rozwoju aglomeracji miejskich (WHO) oraz bieżące węgierskie inicjatywy przedstawiła dr Laki Ildiko (University of Szeged, Hungary).

W trakcie XVI Konferencji Praw Człowieka przedmiotem zainteresowania był też kryzys we wschodniej części basenu Morza Śródziemnomorskiego oraz jego wpływ na turystykę (mgr Denis Cerić, Polska Akademia Nauk); prawo migrantów do religii rozpatrywane jako przyczyna zmian kulturowych w Europie (dr Łukasz Dąbrowski, adwokat z Warszawy); prawo nieletnich do edukacji wysokiej jakości (mgr Małgorzata Skórka, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II) oraz postępowanie egzekucyjne w Polsce i Anglii

(mgr Paulina Borysewicz, Uniwersytet Śląski w Katowicach). Poruszono problematykę praw i wolności obywateli w kontekście dynamicznego rozwoju nowych technologii (dr Justyna Ciechanowska, Uniwersytet Rzeszowski); prawno-społeczny wymiar wolności osób ubezwłasnowolnionych (dr Małgorzata Babula, WSPiA Rzeszowska Szkoła Wyższa) oraz instytucjonalne i prawne zabezpieczenie praw dziecka uchodźcy (prof. Stanisław Stadniczeńko, dr Justyna Stadniczeńko, Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie). Poniższy wykaz zaś to kolejne istotne konferencyjne tematy: (nie)ludzkość na granicach (mgr Małgorzata Myl, Uniwersytet Śląski); europejski rejestr gruntów (dr Maciej Rzewuski, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie); prawo przedsiębiorcy do ochrony danych osobowych (dr Magdalena Kędzior, WSPiA Rzeszowska Szkoła Wyższa); kwestie prawne związane z nabywaniem nieruchomości w Polsce przez cudzoziemców (dr Magdalena Rzewuska, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie); śródziemnomorski kryzys migracyjny (mgr Magdalena Majos, Uniwersytet Śląski w Katowicach); płeć jako przesłanka uzyskania statusu uchodźcy (dr Iwona Wrońska, Uniwersytet w Białymstoku); prawa pracowników migrujących (dr Anna Pawlak, Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie); feminizm muzułmański (dr Marta Pietras-Eichnerger, WSPiA, Rzeszowska Szkoła Wyższa); kwestia rozumienia aborcji jako pomocy humanitarnej (dr Michał Gierycz, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie); zabezpieczenie interesu dziecka cudzoziemskiego (mgr Dawid Stadniczeńko, State Treasury Solicitors'Office Poland); prawa człowieka a relatywizm kulturowy (dr Tomasz Wrzosek, Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi); poszanowanie praw człowieka (dr Aleksandra Szejniuk, Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi); prawa człowieka a konflikt zbrojny w Syrii (dr Łukasz Roman, dr Grzegorz Winogrodzki, Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi); kryzys migracyjny w Turcji i w Grecji (mgr Mehmed Ali Ozcobanlar, Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi). Owocem XVI Konferencji Praw Człowieka będzie już monografia anglojęzyczna opublikowana przez Wydawnictwo Wyższej Szkoły Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie.

Zasadnicze pytanie, postawione w trakcie XVI już edycji Międzynarodowej Konferencji Praw Człowieka, o możliwości finansowe i organizacyjne państw członkowskich Unii Europejskiej oraz zamieszkujących ich obszar obywateli, warunkujące niesienie skutecznej pomocy dla migrantów, jest również pytaniem o zakres solidarności międzyludzkiej będącej przecież (obok subsidiarności i dobra wspólnego) regułą życia społecznego porządkującą życie europejskiej wspólnoty państw ukształtowanej przez sprawiedliwość prawa rzymskiego, ducha ewangelicznej miłości oraz grecki logos.